

En samlet plan for Sjælland eller kaos!

Der er behov for demokratisk og regional helhedsplanlægning, som griber fremtidens vilkår fremfor autoritær byudvikling gennem megaprojekter. Intentionen må være en samfundsmæssig udvikling og omstilling, der forbindes med geografien på en langt mere bevidst og radikal måde.

Da boligpriserne i København steg i den hektiske periode fra 2002-2006, blev der udstykket og solgt parcelhusgrunde i stor stil omkring Sjællands mindre byer og købstæder. Det gentager sig nu. På Vestegnen i Region Hovedstaden er boliger stadig billigere end i det overophedede center, Københavns kommune, men meget dyrere end 'ude' på Sjælland.

Samtidig bringer investorer flere og flere uhensigtsmæssige arealer på Vestegnen i spil til deres investeringer i boligbyggeri. Natur og boligmiljøer er presset. Planklagenævnet ophævede i marts en lokalplan for 518 boliger i Vallensbæk, fordi støjen ville overskride miljøstyrelsens grænser. Vallensbæk Byhave lå 40 meter fra Køge Bugt Motorvejen! ATP måtte, også her efter pres fra borgergrupper, opgive boligbyggeri på Radiogrunderen i Vestskoven i Albertslund.

Situationen i Københavns Kommune er velkendt. Prisen på boliger stiger, mens kranerne stabler dem. Alt imens Fingerplanen lovpriser for sine grønne zoner affreder stat og kommune Lærkesletten på Amager Fælled og Stejlepladsen i Sydhavnen for at kunne bygge på dem. Megaprojekterne Lynetteholm og Avedøre Holme kom ud af det blå båret af det diskutabile mantra 'vækst og udvikling'. Begge er besluttet uden en regional planlægning og uden nogen offentlig debat.

Autoritær byudvikling og anarki går hånd i hånd. Et tredje megaprojekt, Kattegatforbindelsen, der har en stærk lobby bag sig, er heller ikke opstået ud af en demokratisk regional og interregional planlægning. Projektet er lagt på bordet, og så er det dét, man kan tale om. Forundersøgelsen ventes klar i 2022. Store beslutninger har brug for mere og ikke mindre demokrati, der ikke kan erstattes af klagenævn og domstole. På begge sider af Kattegat og på Samsø vender en voksende bevægelse af borgergrupper sig mod projektet og dets indgreb i naturområder. Det samme sker langs Køge Bugt, hvor borgere og kommuner vender sig mod konsekvenserne af slam fra Lynetteholm.

Netværksbyen Sjælland

Sjælland er relativt set en helhed: Én region med ét arbejdsmarked og en tiltagende pendling. Ét boligmarked med store prismæssige forskelle og boligmobilitet. Sammenhængende økologier og ressourcystemer omgivet af et stigende hav. Hovedstadsregionen er i dag en alt for snæver ramme. Mit bud er en regional helhedsplanlægning af Sjælland som et polycentrisk sjællandsk bynetværk primært af købstæder (inklusiv København) og jernbanebyerne. Yderligere koncentration af arbejds- og studiepladser i Københavns Kommune vil øge efterspørgslen efter boliger i centret.

DEBAT

Af byplanlægger og forfatter
Peter Schultz
Jørgensen

Med en planlagt og meget langsigtet udvikling af hele netværket kan boliger og arbejdspladser fordeles i netværksbyen Sjælland bundet sammen af opgraderet kollektiv infrastruktur.

Hvad bliver fremtidens vilkår?

Grundlæggende mangler der en afklaring af, hvilke bytyper fremtiden kalder på. Hvilken karakter har det bysystem, de indgår i? Hvordan skal de sys sammen med landskaberne? Hvad er det for en urbanitet, vi skal have i fremtiden, hvor cirkulær økonomi og økologi er et grundvilkår for samfundet og byudviklingen? Der er mange uvisheder. Flere og flere borgerbevægelser – der vender sig mod den centralistiske og autoritære byudvikling med overgreb på naturområder – ønsker en regional planlægning med en ligelig udvikling og med respekt for den ikke-menneskelige natur. Det vil samtidig være en afvikling af det byvækstparadigme, der opstod i det samfund, vi er ved at forlade. Det kan undre, at de sjællandske kommuner ikke er mere på banen med et krav om en demokratisk helhedsplanlægning og mindre centralisme.

Hvis kommunerne indgik i en regional planlægning fulgt af prioritering og ressourcefordeling, ville de som en del af helheden, med større muskler og fælles strategier, kunne meget mere til gavn for alle.